

Comarques



Un dels grups fent un taller al Convent dels Franciscans.

ANIOL RESCLOSA



VALENTÍN GRACIA
54 ANYS, PERSONA ACOLLIDA

«Quan surts de la presó, després de 28 anys, ha canviat tot»



MARIA GARCIA
PSICÒLOGA I EDUCADORA

«Són persones amb vides molt trencades; la nostra missió és acompanyar i potenciar la seva autonomia»



LAURA MARTÍNEZ
DIRECTORA DEL CENTRE

«Sí que hi ha més informació que abans, però el VIH i la sida continuen espantant»

Centre d'acompanyament. El Convent dels Franciscans, a la Bisbal d'Empordà, atén més d'una vintena de persones en situació d'exclusió social que conviuen amb el VIH o la sida i, sovint, amb un historial d'addiccions. L'objectiu és la plena autonomia

L'acollida com a bàlsam per a persones amb exclusió social, VIH i sida

Clàudia Sacrest
LA BISBAL D'EMPORDÀ

REPORTATGE

Valentín Gracia va entrar a la presó el 1991 –conegut com a *Ma-koki*– i, segons explica, va ser per embolics amb tràfic de drogues i robatoris amb força. No en va sortir fins al 2017 –amb un tercer grau– perquè se li havien acumulat 28 anys de condemna en haver participat, durant el seu internament, en el famós motí de 2004 de la presó de Quatre Camins, a la Roca del Vallès, per protestar contra suposats maltractaments dels funcionaris. «Participar en el motí em va allargar 14 anys més la pena. Quan surts de la presó, després de 28 anys, ha canviat tot», explica Gracia.

Ara té 54 anys i fa un mes que viu al Convent dels Franciscans, a la Bisbal d'Empordà, un dels centres de la Fundació Acollida i Esperança, que té 27 places. El centre ofereix acompanyament a persones en exclusió social que conviuen amb un diagnòstic de VIH o sida.

En el cas de Gracia, li van detectar els anticossos quan va entrar a la presó i, des de llavors, ha anat veient com els medicaments milloraven i les dosis se simplificaven. Gracia atribueix el seu contagi de VIH al fet d'haver compartit xeringues quan consumia heroïna, ja que va començar a punxar-se quan tenia 14 anys. De fet, l'addicció a les drogues forma part del perfil majoritari dels acollits al convent, com en Jordi, que ja amb 14 anys havia entrat al centre de desintoxicació El Patriarca. Segons explica, també es va contagiar amb una dosi combinada d'heroïna i cocaïna –anomenada *speedball*– que va compartir amb un company.

Ara, amb 50 anys, fa més d'un any que és al convent i tot un períple de penes de presó a l'esquena –hi ha entrat cinc cops– per robatoris de cotxes, pisos i atracaments a botigues. «Vaig inaugurar Brians II, i allà em vaig trobar en Millet i en Montull, tots aquests rics corruptes», comenta. De més jove, també havia inaugurat la Universitat Pompeu Fabra per estudiar Dret però al cap de poc la droga i el delictes van posar fre a la carrera per escriure noves línies d'un historial convuls. El 2014 va sortir per última vegada de la presó, després de

JORDI
50 ANYS, PERSONA ACOLLIDA

«Des d'aquí he aconseguit refer lligams familiars, he anat a dinar a casa de la meva mare i he conegut els meus nebots»

complir una pena de 8 anys, i es va trobar sol. Ara, al centre, treballa per pal·liar-ho i tornar a teixir vincles. «Des d'aquí he aconseguit refer lligams familiars, he anat a dinar a casa de la meva mare i he conegut els meus nebots», diu.

L'autonomia com a objectiu

El centre del Baix Empordà no es pot confondre amb una comunitat terapèutica, ni amb un centre sociosanitari o residència de gent gran. Tampoc es pot classificar com un centre de la xarxa de salut mental, adverteix la directora del

convent, Laura Martínez, «toti que molts tenen problemes de salut mental desencadenats pel consum de tòxics». És un centre d'acollida, tal com diu el mateix nom de la fundació, «Acollida i Esperança», que es va constituir el 1992 a iniciativa del pare Josep Costa, de l'orde franciscà. Va començar en un pis al barri Gòtic barceloní anomenat Ítaca, i va anar estenent-se en diferents serveis, des de pisos fins a un centre especial de treball.

Als inicis no podien fer res més que acompanyar els últims dies de vida, però gràcies a la investigació, la malaltia ha passat de ser mortal a ser crònica. «Abans la gent amb VIH moria als carrers i a les pensions, ningú els atenia per la por», explica Martínez, que també ressalta que ara se sap que un petó o una abraçada no són cap risc de contagi. «Sí que hi ha més informació que abans però el VIH i la sida continuen espantant. És estigma per la por i el desconeixement», adverteix. Un estigma que s'agreuja encara més quan s'afegeixen les drogues i l'exclusió per part dels cercles de confiança. La Lourdes, de 50 anys, fa un any que resideix al convent i veu poques vegades els seus nets. «La meva filla es pensa que contagiaré alguna cosa als seus fills», relata. Va patir un accident quan tenia 26 anys en caure a la via del metro a Sagrada Família i, arran d'això, li van amputar el braç esquerre. «Anava a *tope* de metadona, cocaïna, heroïna, pastilles, prenia de tot. A partir de llavors, vaig començar a replantejar la vida i a deshabituarme-me», explica.

«Són persones amb vides molt trencades –explica Maria Garcia, psicòloga i educadora. La nostra missió és poder fer un acompanyament i intentar potenciar la seva autonomia». En aquest sentit, Garcia destaca el fet de «crear-los un hàbit ocupacional» i omplir el seu dia a dia amb quelcom que els

pugui anar bé més endavant. «Molts venen de situacions de carer molt dures que no han tingut més ocupació que sobreviure», apunta. L'horari té marcats els àpats, tasques domèstiques i dues hores d'activitats obligatòries, que van des de tallers des d'actualitat a sessions d'esport. La resta del dia varia segons el moment en què es trobin, ja sigui per preparar el currículum, buscar feina o formar-se.